

„Nezvyčajné a znepokojivé... majstrovské dielo.“

SAN FRANCISCO CHRONICLE

„Toto dielo zaraďuje Hanyu Yanagihara
k najlepším autorkám amerických románov.“

WALL STREET JOURNAL

**HANYA
YANAGIHARA**

AKTUELL

Hanya Yanagihara
Malý život

*Venujem Jaredovi Hohltovi,
priateľsky a s láskou*

Dielo je autorsky chránené. Všetky práva, najmä rozmnožovať a rozširovať, rovnako ako právo prekladu, sú vyhradené. Žiadna časť tohto diela sa nesmie bez písomného súhlasu majiteľa autorských práv reprodukovat', spracovávať, rozmnožovať alebo rozširovať vo forme fotokópií, mikrofilmov a ani inými metódami použitia elektronických systémov ukladania do pamäte.

Táto kniha je fikcia. Všetky postavy, mená, charaktery, miesta a udalosti sú dielom autorkinej fantázie a akákoľvek podobnosť so skutočnými osobami, žijúcimi alebo mŕtvymi, s obchodnými záležitosťami, udalosťami alebo miestami je celkom náhodná.

Hanya Yanagihara: Malý život

Z anglického originálu *A Little Life*, ktorý vydalo vydavateľstvo Doubleday, a division of Random House LLC, New York, USA.

Copyright © 2015 by Hanya Yanagihara

All rights reserved.
Všetky práva vyhradené.

Translation © Miriam Ghaniová 2019

Jacket design © Cardon Wenn
Jacket photo © Shutterstock
Cover files © Pan Macmillan

Redakčne upravila: Tatiana Búbelová
Sadzba a zalomenie: Samuel Ryba

Tlač: Těšínská tiskárna, a. s., Český Těšín, Česká republika

Vydal AKTUELL vydavateľstvo, s. r. o., Bratislava, Slovenská republika
Slovak edition © AKTUELL 2019

ISBN 978-80-8172-052-9

HANYA YANAGIHARA

**MALÝ
ŽIVOT**

2019

OBSAH

1. LISPENARD STREET	9
2. POŠTÁR	87
3. MÁRNIVOSTI	209
4. AXIÓMA ROVNOSTI	277
5. ŠŤASTNÉ ROKY	407
6. DRAHÝ SÚDRUH	595
7. LISPENARD STREET	661
POĎAKOVANIE	680

1. KAPITOLA

LISPENARD STREET

V BYTE ČÍSLO JEDENÁŠŤ stála len jedna skriňa, posúvacie sklené dvere z neho viedli na malý balkón. Cez ne zbadal muža, ktorý sedel vonku na opačnej strane ulice len v tričku a krátkych nohaviciach, hoci bol už október. Fajčil. Willem mu zamával, ale muž mu pozdrav neopätoval.

V spálni Jude práve posúval dvere na skrini, otváral a zatváral ich, keď za ním Willem prišiel. „Je tu len jedna skriňa,“ oznámil mu.

„To je jedno,“ prehodil Willem. „Aj tak neviem, čo by som si do nej dal.“

„Ani ja.“ Usmiali sa na seba. Za chrbtom sa im objavila správkyňa budovy. „Berieme to,“ povedal jej Jude.

V jej kancelárii sa však dozvedeli, že si ten byt predsa len nemôžu prenajať. „Prečo nie?“ opýtal sa Jude.

„Nezarábate dosť na to, aby ste zaplatili šesťmesačné nájomné, a nemáte nič našetrené,“ vyhlásila napäto správkyňa. Overila si ich kredit aj bankové účty a uvedomila si, že dvaja muži po dvadsiatke, ktorí netvoría pár, a napriek tomu si chcú prenajať byt s jednou spálňou v nudnej, hoci stále dosť drahej štvrti na Dvadsiatej piatej ulici, sú trochu čudní. „Nemáte niekoho, kto by sa za vás mohol zaručiť? Napríklad šéfa? Alebo rodičov?“

„Naši rodičia už zomreli,“ odvetil rýchlo Willem.

Správkyňa vzdychla. „V takom prípade navrhujem, aby ste ustúpili od svojich nárokov. Správca dobre zabehnutého obytného domu neprenajme byt záujemcom s takým finančným profilom, aký máte vy.“ Vstala, akoby chcela naznačiť, že tým sa rozhovor skončil, a významne sa pozrela na dvere.

Keď o tom rozprávali Džejbímu a Malcolmovi, urobili z toho priam frašku: podľa nich bola chodba na poschodí samý myšacinec, muž na

opačnej strane ulice vyzeral ako exhibicionista a správkynia bola určite mimo, lebo sa pokúšala s Willemom flirtovať, čo on neopätoval.

„Kto by, mimochodom, chcel bývať na križovatke Dvadsiatej piatej a Druhej ulice?“ ozval sa Džejbí. Sedeli v reštaurácii Pho Viet Huong v Čínskej štvrti, kde sa dva razy do mesiaca stretávali na večeri. Pho Viet Huong nebola veľmi dobrá reštaurácia – *pho* tam chutilo akosi sladkasto, limetková šťava páchla mydlom a aspoň jednému z nich bolo po každom jedle zle – no napriek tomu tam chodievali, jednak zo zvyku a jednak z nevyhnutnosti. V Pho Viet Huong ste dostali misku polievky alebo sendvič za päť dolárov, prípadne ste si mohli dopriať predjedlo za osem až desať dolárov, ale bolo dosť veľké, takže vám polovica zostala na ďalší deň alebo na večeru. Len Malcom nikdy nezjedol celé predjedlo, ani si nenechával polovicu na neskôr, a keď dojedli, zakaždým posunul svoj tanier doprostred stola, aby Willem a Džejbí – ktorí boli vždy hladní – mohli dojesť zvyšok.

„Pravdaže nechceme bývať na rohu Dvadsiatej piatej a Druhej, Džejbí,“ vysvetľoval trpezlivo Willem, „ale nemôžeme si príliš vyberať. Nemáme žiadne peniaze, ak si zabudol.“

„Neviem, prečo nemôžete zostať tam, kde ste,“ vyhlásil Malcolm, ktorý sa prehrabával v hubách a tofu na tanieri. Zakaždým si objednal rovnaké jedlo: hlivu a dusené tofu v hnedej lepkavej omáčke – a Willem s Džejbím naňho len uprene civeli.

„Ja nemôžem,“ povedal Willem. „Spomínaš si?“ Za posledné tri mesiace to Malcolmovi vysvetľoval aspoň desaťkrát. „Merrittov priateľ sa sťahuje k nemu, takže ja musím vypadnúť.“

„Ale prečo sa musíš odsťahovať ty?“

„Lebo nájomná zmluva je vystavená na Merrittovo meno, Malcolm!“ vykrikoval Džejbí.

„Aha,“ zahundral Malcolm a stíchol. Často zabúdal na to, čo považoval za nepodstatné, ale na druhej strane mu nikdy neprekážalo, keď sa naňho ľudia pre jeho zábudlivosť hnevali. „Chápem.“ Posunul svoje jedlo doprostred stola. „Ale ty, Jude...“

„Nemôžem u vás bývať navždy, Malcolm. Tvoji rodičia by ma po čase isto zabili.“

„Moji rodičia ťa predsa majú radi.“

„Je pekné, že to hovoríš. Ale prestanú ma mať v láske, ak sa čo najrýchlejšie neodstahujem.“

Malcolm z nich štyroch ako jediný býval doma a Džejbí rád opakoval, že keby aj on mal domov, aj on by býval doma. Niežeby bol dom Malcolmových rodičov nejaký úžasný – v skutočnosti to bol starý, zle udržiavaný barak s vrzgajúcimi podlahami a Willem si raz dokonca zadrel triesku, keď sa rukou dotýkal zábradlia – bol však veľký: ozajstný mestský dom na Upper East Side. Malcolmova sestra Flora, o tri roky staršia ako on, sa pred časom odsťahovala z bytu v suteréne a Jude dočasne zaujal jej miesto. Malcolmovi rodičia však chceli postupne suterén prerobiť na kanceláriu matkinej agentúry, čo znamenalo, že Jude (ktorý aj tak nerád schádzal dolu schodmi) si musel nájsť vlastné bývanie.

A bolo viac ako normálne, aby býval s Willemom – aj na vysokej škole celý čas bývali spolu. V prvom ročníku bývali všetci štyria na internáte v obytnej bunke pozostávajúcej z obývacej izby so sadrokartónovými stenami, kde sedávali pri písacích stoloch na stoličkách alebo na pohovke, ktorú dovezli sťahovákovi od Džejbího tety. Druhá miestnosť bola oveľa menšia a stáli v nej dve poschodové postele. Spálňa bola taká úzka, že keď Malcolm a Jude ležali na spodných posteliach, stačilo vystrieť ruky a mohli sa za ne chytiť. Malcolm a Džejbí spali na jednej poschodovej posteli, Jude s Willemom na druhej.

„Černosi verzus belosi,“ vyhlásil Džejbí.

„Jude nie je beloch,“ nesúhlasil Willem.

„A ja nie som černochoch,“ dodal Malcolm, len aby napálil Džejbího, niežeby tomu sám veril.

„Dobre,“ vyhlásil Džejbí a vidličkou si k sebe pritiahol tanier s hubami. „Navrhol by som vám, aby ste obaja bývali u mňa, ale určite by vám to príšerne liezlo na nervy.“ Džejbí býval v obrovskom špinavom podkrovnom priestore v Little Italy, plnom čudných chodieb, čo viedli do nepoužívaných slepých uličiek zvláštnych tvarov, nedokončených poloizieb a sadrokartónu, čo zostal zanechaný napospas uprostred stavby. Patril ďalšiemu chalanovi, Ezrovi, ktorého poznali ešte z vysokej. Ezra bol výtvarník, síce zlý, ale nemusel byť dobrý, lebo ako im rád pripomínal Džejbí, nikdy v živote nebude musieť ani len prstom pohnúť. A nielen on, ale ani jeho deti a ich deti nebudú musieť pracovať: môžu tvoriť celé generácie zlé, nepredajné umenie bez akejkoľvek hodnoty, no napriek tomu si budú môcť dovoliť len tak z rozmaru kupovať tie najlepšie olejové farby

a obrovské nepraktické podkrovné priestory v centre Manhattanu, aby ich zničili zlyhmi architektonickými riešeniami. A keď ich omrzí život umelcov – Džejbí bol presvedčený, že sa to raz stane – stačí, aby zavolali správcovi svojho fondu, a ten im poskytne takú sumu, akú oni štyria (možno okrem Malcolma) asi nikdy v živote neuvidia. Ezra však zatiaľ predstavoval užitočnú známosť nielen preto, že nechával Džejbího a niekoľko jeho ďalších kamarátov zo školy bývať vo svojom byte – v rôznych zákutiach podkrovia zvyčajne naraz bývali až štyri osoby, možno aj päť – ale aj preto, že bol dobrosrdečný, veľkorysý a rád usporadúval výstredné večierky, kde bolo zadarmo k dispozícii obrovské množstvo jedla, drog aj alkoholu.

„Moment,“ ozval sa Džejbí a odložil paličky. „Práve som si spomenul – u nás v časopise jedna kočka prenajíma byt po tete. A je to niekde na okraji Čínskej štvrte.“

„Koľko zaň chce?“ opýtal sa Willem.

„Asi nič – ani nevedela, koľko má pýtať. Ale rada by tam ubytovala niekoho známeho.“

„Myslíš, že by si sa za nás mohol prihovoriť?“

„Urobím niečo lepšie – zoznámim vás. Môžete sa zajtra zastaviť u mňa v kancelárii?“

Jude vzdychol. „Ja nestíham.“ Pozrel na Willema.

„Ja áno. O koľkej?“

„Najlepšie by bolo cez obed. O jednej?“

„Prídem.“

Willem bol ešte stále hladný, ale nechal Džejbího dojesť zvyšok húb. Potom všetci ešte chvíľu čakali, lebo Malcolm si občas objednal aj zmrzlinu z exotického ovocia. Tá jediná bola z jedálneho lístka dobrá. Zjedol dve lyžičky a potom ju odstrčil, takže on a Džejbí mohli dojesť zvyšok. Tentoraz však na zmrzlinu nemal chuť, a tak požiadali o účet, aby si ho mohli prezrieť a na dolár presne rozdeliť.

Na ďalší deň prišiel Willem za Džejbím do práce. Džejbí v tom čase pracoval ako recepcný v malom, ale vplyvnom časopise so sídlom v SoHo, ktorý mapoval mahnattanskú umeleckú scénu. Bolo to preňho strategicky výhodné zamestnanie: raz večer Willemovi vysvetlil, že chce okúzliť niektorého redaktora a presvedčiť ho, aby napísal dlhý článok o jeho tvorbe. Odhadoval, že to potrvá asi šesť mesiacov, čo znamenalo, že mu zostávali ešte tri.

Džejbí sa v práci vždy tváril mierne užasnuto, ako keby sa čudoval, čo tam vôbec hľadá, a nechápal, že ešte nikto neodhalil jeho mimoriadnu genialitu. Nebol z neho dobrý recepčný. Telefóny mu nepretržite vyzváňali, no len málokedy ich dvíhal. Keď sa mu chcel niekto z kamarátov dovolať (mobilný signál bol v budove zlý), musel sa držať dohovoreného znamenia: nechať telefón zazvoniť dvakrát, potom zložiť a zavolať znovu. No aj tak niekedy nezdvihol – ruky mal pod stolom a zapletal šnúry na čiernom odpadkovom vreci, ktoré mu ležalo pri nohách.

Džejbí práve prechádzal fázou vlasov, ako to sám nazýval. Nedávno sa totiž rozhodol, že na istý čas prestane maľovať a bude robiť plastiky z černošských vlasov. Každý z nich prežil najmenej jeden únavný víkend, keď chodil za Džejbím po kaderníctvach a holičstvách v Queense, Brooklyne, Bronxe, Manhattane a čakal vonku, kým Džejbí žiadal majiteľa o všetky ostrihané vlasy. Potom za ním po ulici nosil čoraz väčšie vrece. K jeho prvým výtvorom patrilo *Žezlo* – tenisová loptička, ktorú oholil, rozrezal napoly a naplnil pieskom, potom ju natrel lepidlom a znovu gúľal po koberci z vlasov, takže sa všetky pramienky vlnili ako morské riasy pod hladinou. Potom vytvoril *Všednosť*, pri ktorej chumáčom vlasov pokrýval predmety každodennej potreby – zošivačku, varechu, šálku. Teraz pracoval na väčšom projekte. Pred nimi o ňom hovoril len v náznakoch, ale podľa všetkého pri ňom bude musieť prečesávať a splietať nespočetné množstvo prameňov, aby vznikol navonok nekonečný povrazec kučeravých čiernych vlasov. Minulý piatok ich zlákal k sebe pod príslubom, že kúpi pivo a pizzu, aby mu ich pomohli zapleť, lenže po niekoľkých hodinách úmornej práce sa ukázalo, že žiadne pivo ani pizza nebudú. Odišli trochu namosúrení, ale až tak veľmi ich to zasa neprekvapilo.

Ten projekt s vlasmi všetkých nudil, jediný Jude si myslel, že tie práce sú rozkošné a jedného dňa sa aj ony dočkajú uznania. Na znak vďaky venoval Džejbí Judovi kefu na vlasy oblepenú vlasmi, ale potom si svoj dar vypýtal naspäť, lebo sa zdalo, že Ezrov otec by mohol mať záujem kúpiť ho (napokon to neurobil, ale Džejbí už kefu Judovi nevrátil). Vlasový projekt sa ukázal ako zložitý aj v iných ohľadoch. V iný večer, keď sa všetci traja znovu dali zlákať do Little Italy česať vlasy, Malcolm poznamenal, že tie vlasy páchnu. Bola to pravda, ale nebol to nejaký nezvyčajný či odporný pach,

len štiplavý, kovový pach neumytých vlasov. Ibaže Džejbí vtedy vyrobil jednu zo svojich teatrálnych scén a vyhodil Malcolmovi na oči, že patrí k negrom, ktorí nenávidia sami seba, že je Strýčko Tom a zradca rasy. Malcolm sa len málokedy rozčúľil, ale podobné obvinenia ho vždy vedeli vyvieť z miery. Vyliat svoje víno do najbližšieho vreca s vlasmi, vstal a zmizol. Jude sa ponáhľal za ním, čo mu nohy stačili, ale Willem zostal, aby upokojil Džejbího. A hoci sa tí dvaja hneď na nasledujúci deň pomerili, Willem a Jude sa napokon trochu viac hnevali na Malcolma (hoci možno neprávom), lebo už nasledujúci víkend znova chodili po Queense od holičstva k holičstvu v snahe nahradiť to vreca vlasov, ktoré zničil.

„Ako vyzerá život na čiernej planéte?“ opýtal sa Willem Džejbího.

„Čierno,“ odvetil Džejbí a napchal prameň vlasov, ktorý práve rozmotal, naspäť do vreca. „Ideme, sľúbil som Annice, že prideme o pol druhej.“ Telefón na stole začal zvoniť.

„Nechceš to zdvihnúť?“

„Zavolá znova.“

Cestou do centra Džejbí šomral. Až dotedy upriamoval svoje zvodcovské schopnosti na redaktora menom Dean, ktorého všetci prezývali DeeAnn. Raz totižto Džejbí všetkých pozval na večierok v Dakote, do známeho domu na Sedemdesiatej druhej ulici, do bytu rodičov niektorého z mladších redaktorov, kde jednu miestnosť preplnenú umením striedala druhá. Kým Džejbí riešil niečo s kolegami v kuchyni, Malcolm a Willem sa spolu prešli po byte (Kde bol v ten večer Jude? Asi pracoval.) a prezreli si sériu fotografií Edwarda Burtynského v hosťovskej spálni, sériu vodojemov od Becherovcov v štyroch radoch po piatich kusoch nad písacím stolom v pracovni, obrovského Gurského, ktorý sa vznášal nad nízkymi policami v knižnici, a v hlavnej spálni celú sériu snímok Diane Arbusovej. Boli umiestnené tak nahusto, že dole a hore zvýšilo len zopár centimetrov voľného miesta. Práve obdivovali portrét dvoch dievčat s Downovým syndrómom s milými tváričkami a v pritesných, príliš detských plavkách, keď k nim podišiel Dean. Bol vysoký, ale mal drobnú poďobanú tvár podobnú syslej, ktorá mu dodávala akýsi dravý, nedôveryhodný výraz.

Predstavili sa a povedali, že sú Džejbího priatelia. Dean vysvetlil, že je jeden z hlavných redaktorov časopisu a venuje sa reportážam o výtvarnom umení.

„Aha,“ zatiahol Willem a dával pozor, aby sa nepozrel na Malcolma, lebo sa bál, že ten by sa neovládol. Džejbí im prezradil, že má slabosť práve na redaktora zodpovedného za výtvarné umenie, takže toto musí byť on.

„Videli ste niekedy voľačo také?“ opýtal sa Dean a kývol hlavou k dielam Arbusovej.

„Nikdy,“ odvetil Willem. „Ja Diane Arbusovú zbožňujem.“

Dean stuhol a črty jeho už aj tak drobnej tváre akoby sa ešte väčšmi scvrkli. „Je to DeeAnn.“

„Prosím?“

„DeeAnn. Vyslovuje sa to DýEn.“

Takmer sa rozosmiali, kým vyšli z miestnosti. „DeeAnn!“ vyhlásil neskôr Džejbí, keď mu o tom rozprávali. „Bože, to je ale horenos.“

„Je to tvoj horenos,“ pripomenul mu Jude. A odvtedy volali Deana len DeeAnn.

Žiaľ, vyšlo najavo, že napriek zvädzaniu DeeAnna sa Džejbí nedostal k žiadnemu veľkému článku v časopise o nič bližšie ako pred tromi mesiacmi. Dokonca DeeAnnovi dovolil, aby mu ho vyfajčil v parnej saune pri telocvični, a stále nič. Džejbí si každý deň našiel zámienku, aby skočil dozadu do redakcie a pozrel na nástenku, na ktorej boli pripnuté biele kartičky s témami na ďalšie tri mesiace. Každý deň hľadal v časti zameranej na nových sľubných výtvarníkov svoje meno, no každý deň ho čakalo len sklamanie. Namiesto toho tam boli mená rôznych netalentovaných núl, hlúpych gašparov, ľudí, ktorým bol niekto dlžný nejakú službičku, alebo ľudí, ktorí takých ľudí poznali.

„Ak tam raz uvidím Ezrovo meno, tak spácham samovraždu,“ zastrájal sa Džejbí. Ostatní na to len prehodili: „Nie, to sa nestane, Džejbí. Alebo: „Neboj sa, Džejbí, raz sa na tej nástenke predsa len ocitneš.“ Alebo: „Načo to vlastne potrebuješ, Džejbí? Nájdeš si niečo iné.“ Džejbí na to odvetil: „Viete to naisto?“ Alebo: „Doriti, tomu verte. Už som do toho vrazil veľa času – tri mesiace môjho skurveného života, tak by som sa tam mal konečne objaviť! Inak to celé bola len strata času, rovnako ako všetko ostatné.“ Všetkým ostatným myslel vysokú školu, návrat do New Yorku, svoj projekt s vlasmi alebo život ako taký podľa toho, ako nihilisticky sa v ten deň cítil.

Keď sa dostali na Lisenard Street, ešte stále frflal. Willem bol v meste nový, žil tam len rok, takže o tej ulici, ba skôr uličke dlhej

len dva bloky, jeden blok na juh od Canal Street, nikdy nepočul. No ani Džejbí, ktorý vyrastal v Brooklyne, o nej tiež nikdy nepočul.

Keď našli správny dom, zazvonili na zvonček s označením 5C. Ozvalo sa dievča, jej hlas znel z reproduktora akosi chrapľavo a duto. Otvorila im bzučiakom. Vstupná chodba bola úzka, zívaj nad ňou vysoký strop a steny natreté hnedou farbou sa leskli ako výkaly. Zrazu mali pocit, akoby sa ocitli na dne studne.

Dievčina na nich čakala pred dverami bytu. „Ahoj, Džejbí,“ pozdravila, potom sa pozrela na Willema a začervenala sa.

„Annika, toto je môj kamarát Willem,“ predstavil ho Džejbí. „Annika pracuje vo výtvarnej redakcii. Je super.“

Annika sklopila zrak a vystrela ruku. „Rada ťa spoznávam,“ povedala so zrakom upretým do zeme. Džejbí kopol Willema do členka a uškrnul sa. Willem si to nevšimol.

„Rád ťa spoznávam,“ odvetil.

„Tak toto je ten byt. Patrí mojej tete. Žila tu päťdesiat rokov, ale práve odišla do domova dôchodcov.“ Annika rozprávala rýchlo a asi si povedala, že najlepšie bude pozerieť sa na Willema podobne ako na zatmenie slnka, takže sa naňho radšej nedívala. Drmolila čoraz rýchlejšie o svojej tete a o tom, ako sa štvrt zmenila, že o Lispenard Street nikdy nepočula, kým sa neprestahovala do centra, že jej je ľúto, že to tu ešte nevymaľovali, ale teta sa naozaj odsťahovala len nedávno a byt vypratali len minulý víkend. Pozerala sa všade inam, len nie na Willema – do stropu (namiesto štukovania bol na ňom razený plech), na podlahu (bola popraskaná, ale parketová), na steny (na ktorých zostali tajomné obdĺžniky po obrazoch, čo tam kedysi viseli). Napokon ju Willem opatrne prerušil, aby sa opýtal, či si môže prezrieť zvyšok bytu.

„Pravdaže,“ prikývla Annika. „Nechám vás samých.“ No vychytila sa za nimi a vykladala Džejbímu čosi o dajakom Jasperovi, ktorý používa font Archer úplne na všetko. Nemyslí si Džejbí, že je to písmo na dlhšie texty trochu čudné a oblé? Keď bol k nej Willem obrátený chrbtom, nápadne si ho prezerala, a čím dlhšie hovorila, tým to boli väčšie nezmysly.

Džejbí civel na Anniku, ktorá sa pozerala na Willema. Nikdy ju nevidel takú nervóznou a plachú (zvyčajne sa mračila a mlčala, v kancelárii bola známa aj trochu obávaná, lebo si na stene nad stolom urobila prepracovanú plastiku srdca zo strúhadiel na ceruzky), ale

už bol svedkom toho, že sa vo Willemovej prítomnosti takto správalo veľa žien. Videli to všetci. Ich priateľ Lionel hovorieval, že Willem musel byť v predchádzajúcom živote rybár, lebo absolútne priťahuje korisť. No napriek tomu sa väčšinou (hoci nie vždy) zdalo, že Willem tú pozornosť vôbec nevníma. Džejbí sa raz opýtal Malcolma, prečo si myslí, že je to tak, a Malcolm vyhlásil, že podľa neho si to Willem jednoducho nevšimol. Džejbí namiesto odpovede len čosi zafrflal, ale v duchu si vravel: Malcolm je ten najobmedzenejší človek, ktorého poznám, a ak si aj Malcolm všimol, ako reagujú ženy na Willema, nie je možné, že by si to nevšimol sám Willem. Neskôr však Jude prišiel s iným vysvetlením: Nazdával sa, že Willem na tie ženy nereaguje náročky, aby sa muži v jeho okolí necítili ohrození. To malo väčšiu logiku, Willema mali všetci radi a on sa nikdy úmyselne nesnažil, aby sa niekto iný cítil nepríjemne, takže bolo celkom možné, že sa len tvári, že nič netuší. No aj tak, bolo to fascinujúce divadlo a ich troch nikdy neomrzelo. Neomrzelo ich ani robiť si potom preto z Willema žarty, hoci sa zvyčajne len spokojne usmial a nepovedal nič.

„Výťah funguje spoľahlivo?“ opýtal sa zrazu Willem a obrátil sa.

„Čo?“ zatiahla zaskočená Annika. „Áno, je v poriadku.“ Neisto sa usmiala, čo malo vyzerať zvodne, ako si uvedomil Džejbí. Zovrela mu žalúdok a zaplavila ho hanba aj trápny pocit. Bože, Annika, pomyslel si.

„Čo si chcete do tetinho bytu doviezť?“

„Nášho priateľa,“ odpovedal, skôr ako sa Willem stihol nadýchnuť. „Zle sa mu chodí po schodoch a potrebuje spoľahlivý výťah.“

„Aha,“ zatiahla a znova očervenela. Zasa civela do zeme. „Ospravedlňujem sa. Áno, výťah funguje.“

Byt nebol ničím zvláštny. Mal malú predsieň, veľkú asi ako rohožka, doprava sa z nej šlo do kuchyne (horúcej a offkanej mastnotou), vľavo bola jedáleň, kam by sa zmestil asi len kartársky stolík. Jedáleň od obývačky oddeľovala nízka stena. V obývačke boli štyri zamrežované okná orientované na juh do špinavej ulice. Z malej chodbičky vpravo sa vchádzalo do kúpeľne s nástennými svetlami z mliečneho skla a s obitou smaltovanou vaňou. Oproti bola spáľňa s ďalším oknom, dlhá a úzka. Vedľa stien stáli dve samostatné postele. Na jednej bol matrac, dosť veľký, nerovný a ťažký ako mŕtvy kôň.